

Kommunale målsettinger for hjortevilt Midt-Telemark 2024-2026

Innhold:

1. Innledning
2. Definisjoner
3. Rammer for den lokale forvaltningen
4. Valdenes struktur, størrelse og arrondering
5. Målsettinger for viltforvaltningen
6. Måloppnåelse siste bestandsplanperiode
7. Krav til bestandsplaner
8. Avvik fra bestandsplanen
9. Tildeling av fellingskvote for vald uten bestandsplan
10. Kommunens målsettinger for avskyting av hjortevilt
11. Felling av skadegjørende hjortevilt
12. Kommentarer til kommunens målsettinger

Innledning:

Kommunen har ansvar for verdier og interesser knyttet til friluftsliv, biologisk mangfold, trafikkproblemer, regulering av størrelsen på de ulike viltbestander og for å ivareta jaktretthavernes rettssikkerhet gjennom å fastsette forskrifter og fatte enkeltvedtak jfr. forskrift om forvaltning av hjortevilt. Dette vil danne grunnlag for utarbeidelse av bestandsplaner og oppfølging av disse.

Jaktrettshaverne har derimot ansvar for den detaljerte bestandsplanleggingen med årlige avskytningsplaner.

Definisjoner

Hjortevilt: elg, hjort, rådyr og villrein.

Tellende areal: det arealet som skal legges til grunn for beregning av antall fellingstillatelser.

Minsteareal: størrelsen på det tellende arealet som skal legges til grunn for hvert dyr det gis fellingstillatelse på.

Vald: et areal som etter søknad er godkjent av kommunen eller villreinnemnda for jakt på hjortevilt.

Jaktfelt: et mindre geografisk område innenfor et vald som jaktrettshaverne har avgrenset av hensyn til jaktutøvelsen.

Bestandsplanområde for elg og/eller hjort: et område bestående av to eller flere vald som samarbeider om å utarbeide bestandsplan for elg og/eller hjort. Godkjennes av kommunen etter søknad.

Bestandsplan: jaktrettshavernes offentlig godkjente, flerårige plan med mål for bestandsutviklingen, og beskrivelse av den årlige avskytingen.

Jaktrettshaver: enhver som har jaktrett på en eiendom. Retten til å jakte tilhører grunneier hvis ikke annet er bestemt.

Hjorteviltregisteret: nasjonal databank som ivaretar og tilrettelegger opplysninger for hjorteviltforvaltningen. Sett elg og sett hjort: jegernes observasjoner av bestemte viltarter i sitt jaktfelt, registrert etter fastsatt instruks.

Rammer for den lokale forvaltningen:

Viltlovens formålsparagraf (Lov om viltet § 1) setter rammene for all viltforvaltning:

”Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.”

Forskrift om forvaltning av hjortevilt delegerer ansvar og arbeidsoppgaver til kommunene og rettighetshaverne, slik at disse får en mer sentral rolle i forvaltningen av hjorteviltet.

I bestemmelsene om godkjenning av vald og om bestandsplan, fellingstillatelse og rapportering, gir forskriften kommunen pålegg om å gjøre vedtak om målsettingen for forvaltningen av hjorteviltet. Kommunene har dermed et overordnet ansvar for regulering av størrelsen på de ulike bestandene, og skal blant annet godkjenne bestandsplanene.

Grunneierne/jaktrettshaverne skal ha ansvaret for den praktiske forvaltningen gjennom bestandsplanlegging og plan for årlig avskyting. Imidlertid må rettighetshavernes forvaltningsplaner bygge på, og ta hensyn til, offentlige målsettinger.

Rettighetshavernes deltakelse i forvaltningen, og utarbeidelse av bestandsplaner skal skje på frivillig grunnlag. Kommunen vil i henhold til § 18 i forskrift om hjortevilt fortsatt kunne tildele fellingstillatelser til vald uten godkjent bestandsplan (målrettet avskyting).

Påvirkninger på biologisk mangfold, beitegrunnlag og landbruksskader

Elg og hjortestammen i kommunen bør ligge på et stabilt bærekraftig nivå som gir mulighet til rekreasjon og næringsutvikling, innenfor rammene av det naturgrunnlaget gir. Det biologiske mangfoldet skal ikke forringes på grunn av for stor bestand av hjortevilt. Videre skal bestanden av elg og hjort være bærekraftig i forhold til bestandens kvalitet og i forhold til virksomheter i andre samfunnssektorer. Beitetrykket skal tilpasses slik at sommer- og vinterbeite er mest mulig optimalt for elg og hjortestammen. Det skal legges vekt på å holde beiteskader på skog og avlinger på et minimum, slik at det fortsatt vil være mulig å produsere skog av god kvalitet i kommunen.

I vintersesongen kan klimatiske forhold føre til at hjortevilt kan trekke ned i lavereliggende områder. Snømengdene og næringsøk er ofte to viktige faktorer for slike trekk.

Vilt som trekker ned i boligområder er generelt ikke ønskelig. I de tilfeller der spesielle dyr viser uønsket adferd, vil kommunen vurdere dyras videre skjebne.

Vilt som ikke lar seg jage, eller har en aggressiv adferd, og som kommer tilbake gjentatte ganger, vil bli vurdert tatt ut. Også vilt som gjør vesentlig skade på jordbruksarealer kan etter godkjent søknad tas ut til og solgt til inntekt for kommunens viltfond. Det settes imidlertid visse vilkår for slik skadefelling.

Uttak av slike dyr skal likevel i hovedprinsippet skje innenfor jaktbestemmelsene, og av det/de jaktlag/jegere som har jaktrettighetene i området. I slike tilfeller belastes uttaket av den allerede tildelte kvote.

Valdene bør i sin plan ta hensyn til slike områder eller individer. I slike tilfeller bør det settes inn ekstraordinære tiltak for å løse problemene.

Valdenes struktur, størrelse og arrondering:

Midt-Telemark kommune har et areal på ca 487 000 daa land.

Totalt tellende areal på storvilt som administreres er ca 399 000 daa. Det inngår da arealer i fra Notodden, Nome og Skien kommuner.

Valdene i Midt-Telemark forvalter ikke en egen hjorteviltstamme, ettersom elg og hjort i kommunen trekker både mellom vald og nabokommuner. Dette, sammen med variasjonene innen kommunen, gjør det til en stor utfordring å forvalte elg og hjortestammen riktig.

Det er i dag for liten kunnskap om elgens og hjortens bevegelser og i hvilket omfang dyretrekkene har. Det en vet fra tidligere undersøkelser er at dyrene benytter et stort område.

Dette er viktige momenter som bør være med når fremtidig forvaltning planlegges.

Hjorteviltforvaltningen i Midt-Telemark kommune bør også i fremtiden baseres på bestandsplaner i forskrift om hjortevilt.

Grunneierne/jaktrettshaverne bør ha som målsetting, at det i størst mulig grad skal arbeides for åpne grenser mellom jaktfeltene etter hvert som jaktlagene fyller kvotene.

Bestandsplanområdet er ett område hvor det skal drives lik forvaltning og det må samarbeides

tett for å oppnå målsetningene.

Hovedformålet med bestandsplaner er å forvalte elg og hjortestammen gjennom målrettet bestandsforvaltning i et område. Det anses som nødvendig at planen, arealmessig er så stor at en vesentlig del av bestanden til enhver tid befinner seg innenfor eget område.

Optimalt bør derfor bestandsområdene omfatte:

Kalvingsområder

Sommerbeiteområder

Parringsområder

Vinterbeiteområder

Dagens planområder vil bare delvis kunne nå disse målsetningene. Ingen av dagens vald er for store. Det vil derfor være viktig at valdene ikke bare tar hensyn til de tilgrensende vald, men også søker ett samarbeid på tvers av dagens valdgrenser.

Målsettinger for viltforvaltningen:

Hovedmål:

Midt-Telemark kommune skal ha en biologisk sunn hjorteviltstamme som er bærekraftig i forhold til beitetilgang og arts mangfold i naturen og som gir lavest mulig konflikt med trafikk, andre næringer og øvrig friluftsliv. Innenfor disse rammene skal hjorteviltet forvaltes til beste for verdiskapningen i landbruksnæringen og lokale jegerinteresser.

Midt-Telemark kommune skal aktivt bidra til å fremme stammeretta forvaltning av hjortevilt på tvers av kommune- og fylkesgrensene.

Det er et mål at hele kommunen fortsatt omfattes av vald med godkjente bestandsplaner utarbeidet av rettighetshaverne.

Valdene bør ha en størrelse og arrondering som fremmer stammeretta forvaltning.

Innen valdet skal forvaltningsstrategier og jakttid være felles.

Valdet bør ha egne vedtekter som bl.a. sikrer rettighetshaverne demokratisk innflytelse på forvaltningen.

Valdet bør ha et styre som er valgt av og blant rettighetshaverne.

Kommunen ønsker god dialog med jaktrettshavere og jegere blant annet gjennom årlige fellesmøter.

Viltfondet skal brukes aktivt til å øke kunnskapen om viltet og dets leveområder, videreutvikle valdorganiseringen, til skadeforbyggende tiltak i enkeltkulturer og ettersøk av skadet og sykt vilt.

Det er et mål å legge forvaltningen av både elg, hjort og rådyr til valdene.

Kommunen har en målsetning om å bidra til at viltpåkjørsler reduseres. Dette gjelder både for veg og jernbane.

Grunneiere/rettighetshavere og andre oppfordres til å fremme tiltak som forhindrer at dyr oppholder seg i nærheten av veger, jernbane, kryssningspunkt og boligfelt.

Rådyr:

Det er et mål om at uttaket av rådyr blir utnyttet på en slik måte at bestandene fortsatt vil ha en biologisk forsvarlig kjønns- og aldersstruktur, og opprettholder sin naturlige genetiske variasjon.

Man bør tilstrebe en felling tvers igjennom stammen, og bestandenes beitetrykk bør tilpasses slik at verditapene ved skog og jordbruksproduksjon holdes på et akseptabelt nivå.

Elg:

Elgstammen i Midt-Telemark skal ha en god kondisjon og skal utnytte beiteressursene optimalt uten at det forekommer beiteskader i inn- og utmark eller trafikkproblemer av betydning.

Ku-okse forholdet bør holdes på rundt ca 1,5 per okse.

Uttaket av kalv og ungdyr bør ligge på minimum 60 prosent.

Sett elg per jegerdag bør ligge på ca 0,3-0,4.

Slaktevekter på kalv og ungdyr bør vise en stabil eller økende tendens.

Øke kalveproduksjonen til minst 0,6 kalv per ku.

Store produksjonsdyr spares.

Ut ifra trenden i sett elg og fellingsstatistikk, virker det fornuftig med et bestandsmål for elg som tilsier at stammen stabiliseres på dagens nivå. Dersom beiteforhold bedrer seg, og slaktevekter og produktivitet øker kan man i fremtiden vurdere å øke stammen noe.

Dette gjelder for Midt-Telemark kommune sett samlet. Det er forskjeller innad i kommunene og hvert enkelt vald må selv se hvordan bestanden er i sitt område.

Hjort;

Hjortestammen i Midt-Telemark skal ha en god kondisjon, kjønns og aldersstruktur og skal utnytte beiteressursene optimalt uten at det forekommer beiteskader i inn- og utmark eller trafikkproblemer av betydning. Man bør tilstrebe en felling tvers igjennom stammen.

Sikre at hind/bukk forholdet er på ca 1,5-3:1.

Uttaket av kalv og ungdyr bør ligge på minimum 50-60 prosent.

Uttaket av voksen hanndyr bør ligge på 20-25 prosent.

Uttaket av voksen hunndyr bør ligge på 20-25 prosent.

En skal sikre at en har en del store bukker i bestanden.

Hjorten opptrer klumpvis i kommunen. Noen steder er det bra med hjort mens andre har lite dyr. Det må derfor tas hensyn til dette når det utarbeides bestandsplan.

Hvis det ikke utarbeides en bestandsplan på hjort, så vil det etter § 18 bli tildelt fellingstillatelser fordelt på alder og kjønn i alle kategorier.

Måloppnåelse siste bestandsplanperiode

Årene 2021 og 2022, så har uttak av elgkalv ligget på 27 % og totalt uttak av kalv og ungdyr har ligget på 59-65 %. Uttak av ungdyr er innenfor målsetting på 30 % kalv og totalt 60 % ungdyr. Slaktevekter er stabile, men avhenger av antall skutte dyr fra år til år. Sett elg per jegerdag er stabilt på 0,3-0,31. Dette avviker fra målsetting på 0,3. Dette var et ca mål og burde

nok ha vært satt noe høyere. Sett kalv per ku er 0,38-0,42. Dette er et parameter som en kan påvirke ved å ha gode produktive dyr i stammen. En har ikke nådd målsetting om 0,6 kalv per ku. Sett ku per okse har vært 1,35 og 1,39 og er noe lavere enn målsettingen på 1,5 til 2 kuer per okse. Det er positivt å ha en god andel okser i bestanden.

For hjort så har uttaket av ungdyr ligget på 47-51 %. Uttaket av kalv var 21-26 %. Målet er dermed oppnådd for uttak av ungdyr, som skulle være 50-60 %. Uttak av hanndyr var 23-26 %. Uttaket av hunndyr var 26 %. Målet for uttak av hunn og hanndyr, 20-25 % er oppnådd.

Tallene for 2023 er ikke med her da de ikke er klare når dokumentet sendes ut.

Krav til bestandsplanene

“Forskrift om forvaltning av hjortevilt setter konkrete krav til hva en bestandsplan skal inneholde:

- Målsettinger for bestandsutviklingen.
- Plan for årlig avskytning i antall, fordelt på alder og kjønn.
- Kommunens målsetninger

I tillegg til dette bør planen inneholde:

Beskrivelse av prosessen med utarbeidelse av planen.

Beskrivelse av viltbestanden; herunder statistikk, fordeling på kjønn og alder, utviklingstrekk m.v.

Målsettinger med målbare parametre (slik at resultatet kan evalueres i forhold til målsettingen).

Hensyn til det biologisk mangfold i naturen, slik at hjorteviltstammene forvaltes slik at de ikke truer det biologiske mangfoldet i naturen.

Hensynet til andre brukerinteresser i utmarka. Storviltjakta skal utøves på en slik måte at den ikke fortrenger andre brukere av utmarka i jakttiden. Friluftsliv og bær- og soppstaking skal kunne foregå samtidig med jakta, men alle parter må vise respekt for hverandres aktivitet. Både småvilt- og storviltjegere har gjensidig ansvar og plikt til å fremme gode ordninger for samjakt.

Oppgave over totalareal og tellende areal for valdet skal vises fordelt på jaktfelt og grunneiere.

Bestandsplanområdene må ta ansvaret for å forvalte elg og hjortestammen på en faglig forsvarlig måte, og innarbeide dette i sine planer.

Planens målsetting skal samsvare med Midt-Telemark kommune sin overordnede målsetting for å bli godkjent. Kommunen skal påse at planens målsetting og den planlagte avskyting samsvarer med det kommunen har vedtatt.

En bestandsplan skal godkjennes for en fastsatt periode. I Midt-Telemark har nå alle bestandsplaner samme gyldighet. Dette forenkler en del arbeid for både administrasjonen og valdene og det vil være lettere å samordne felles tiltak vedrørende forvaltningen. Vi kan også lettere legge felles informasjon fra ulike undersøkelser til grunn for planene.

I følge forskriften kan planperiodene være fra 3-5 år. I Midt-Telemark vil vi nå godkjenne alle planer for 3 år. Dette er fordi vi mener det er vanskelig å se lengere frem enn disse 3 årene.

Bestandsplanområdene skal evaluere resultatene sine fra forrige planperiode opp mot målsetningene fra forrige planperiode. Dette skal være med i den nye bestandsplanen.

Kommunen vil tildele bestandsplanområdene hele kvoten samlet som frie dyr, for hele planperioden. Det vil derfor være planområdenes ansvar å viderefordre kvoten til de respektive lag og år. Planområdene har også ansvar for å fordele kvoten ut på alders og kjønnskategorier til de respektive jaktlag. Disse kvotene kan overføres fra et år til et annet.

Alle felte dyr skal belastes tildelt kvote, med mindre slaktet er kontrollert og vurdert som uegnet som mat av mattilsynet. det vil i slike tilfeller være anledning å få utstedt ny fellingstillatelse fra kommunen, mot innlevert rapport/kvittering fra mattilsynet.

Et avvik på ca 10 prosent fra planen er innenfor det som kan regnes for akseptabelt. Bestandsplanområdene plikter årlig å sende inn fellingsrapport, sett elg-hjort skjema og evt. andre skjema som kommunen ønsker. Valdene plikter også å samle inn tenner og kjever etc, når dette er aktuelt.

Avvik fra godkjente bestandsplaner

Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, kan kommunen gå inn for å tildele dyr etter alder og kjønn, jfr. § 18 i forskrift om forvaltning av hjortevilt, slik at forutsetningen og intensjonene i planen blir oppfylt.

Ved vurdering av hva som er “vesentlige avvik”, skal følgende kriterier legges til grunn;

a) Dersom det på et gitt tidspunkt i planperioden, ikke er mulig å oppfylle kriteriene i planen, vil det regnes som et avvik.

b) Dersom årlig fellingsprosent ligger under 70 % skal avskytingsplan tas opp til revidering av grunneiere/jaktsrettshavere og behandles av kommunen.

c) Ved planperiodens slutt faller ubenyttet kvote bort. Overskridelse av kvoten ved planperiodens slutt anses som feilskytning og behandles i henhold til viltlovens § 48, dyret/ene blir inndradd til fordel for kommunens viltfond.

d) Et avvik på ca 10 prosent fra planen er innenfor det som kan regnes for akseptabelt.

Det regnes aldri som avvik dersom det skytes kalv i stedet for det som er vedtatt i bestandsplan og plan for årlig avskyting.

Bestandsplanområdene plikter å følge kommunale målsetninger i uttaket vedr. alders- og kjønnsfordeling. Dersom valda ikke oppfyller kommunale målsetninger i uttaket, og som systematisk oppnår skjevt uttak, kan kommunen gå inn og tildele dyr etter § 18 i forskrift om forvaltning av hjortevilt. Det taes løpende hensyn til tidligere års avskytinger.

Alle felte dyr skal belastes tildelt kvote med mindre slaktet er kontrollert og vurdert som uegnet som mat. Denne vurderingen kan kun gjøres av mattilsynet eller av den som kommunen måtte bestemme. Det er i slike tilfeller viktig å kunne fremvise de nødvendige vitale organer ved forespørsel.

Valdene oppfordres til å selv disponere ett visst antall fellingstillatelser som skal brukes til dyr som valdet ønsker å premiere jaktfeltene for å ta ut feks. kalv under ett visst antall kg.

Kommunens plan og anbefalinger skal rulleres i tråd med målsetningene i planen, og ved endringer i bestandssituasjonen. Planen kan derfor endres i løpet av planperioden.

Tildeling av fellingskvote for vald uten bestandsplan

Vald som ikke har laget en bestandsplan eller er en del av et bestandsplanområde med bestandsplan, vil få en tildeling av fellingskvote årlig fra kommunen. Tildeling vil følge §18 i forskrift om forvaltning av hjortevilt.

For vald uten godkjent bestandsplan beregnes antall fellingstillatelser ved å dividere valdets tellende areal med gjeldende minsteareal. Fellingstillatelse skal fordeles på følgende kategorier

a. elg: kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), voksne hanndyr (1½ år og eldre),

b. hjort: kalv (½ år), voksne hunndyr (1½ år og eldre), spissbukk (buk med ugreina gevir), og voksne hanndyr (1½ år og eldre).

For begge artene kan kalv felles i stedet for voksne dyr.

Tildeling av elg vil bli 60 % kalv, 20 % voksne hunndyr (1,5 år og eldre) og 20 % voksne hanndyr (1,5 år og eldre).

Tildeling av hjort vil bli 50 % kalv, 25 % voksne hunndyr (1,5 år og eldre) og 25 % voksne hanndyr (1,5 år og eldre). Spissbukk vil også kunne bli tildelt og vil da gå av hanndyr kvoten.

Kommunens målsetninger for avskyting av hjortevilt

Det er et klart mål at vinterbestanden i størst mulig grad skal bestå av produktive dyr.

For å kunne holde en høy produktivitet med god kjønns- og alderssammensetning, legges følgende virkemidler til grunn:|

«Beitetakseringen utført av Faun naturforvaltning i 2019 viste at uttaket av ros (rogn, osp og selje) i Midt-Telemark, er over kritisk beitenivå som er 35 %. I tidligere Sauherad så var uttaket på ros 68 %. Mens det i tidligere Bø var 62 %. Faun fraråder å øke elgtettheten før en ser tegn til bedre slaktevekter og kalverater. Det anbefales derfor å øke jaktuttaket noe for å bedre beitetrykket.»

«Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Nome og Midt-Telemark etter jakta 2020 konkluderte med: Det synes klart at elgtettheten i regionen er i vekst, noe både sett-elg indekser og bestandsestimatet vårt tilsier. Det er estimert en elgtetthet på 688 dyr etter jakta i 2020, og

vi mener at det må felles 190 dyr i regionen for å bidra til bedring i bestandskondisjonen så vel som beitegrunnet. Det felles nå flere hjort enn elg i regionen, og vi anbefaler at det blir fulgt nøye med på utviklingstrekk i bestandssituasjonen, og at uttaket blir planlagt ut fra en mål- og tiltaksstyrt forvaltning på både lokalt og kommunalt nivå. Den økte hogstaktiviteten vil, så lenge elgbestanden holdes innenfor et akseptabelt nivå, kunne legge grunnlag for en positiv utvikling i fremtidig elgbeite. Reduksjonen i elgtetthet har gitt positive utslag i forhold kostnader ved både skogskader og viltpåkjørslar. For å klare å få til en svak reduksjon i bestanden synes det klart at fellingstallene må økes. Vi anbefaler fremdeles søkelys på beitegrunnet.»

Med bakgrunn i beitetakst, bestandsvurdering, sett elg, kondisjon og kalve rate, så må en opprettholde avskytingen av elg på dagens nivå, eventuelt øke i visse deler av kommunen som har bra med dyr.

For hjort så kan en med fordel øke avskytingen der det er bra med dyr.

Elg;

Ingen vektgrense for å veie ned dyr.

Det oppfordres til at store produktive dyr spares, og at avskytingen legges på unge, lavproduktive dyr og dyr som er i dårlig kondisjon.

Totalt uttak av kalv bør være minimum 30 % av kvoten.

Totalt uttak av ungdyr skal være minimum 60 prosent av kvoten.

Det skal i avskytingen max. felles 20 prosent eldre ku og max. 20 prosent eldre okse.

Andelen hannkjønn i uttaket settes til maks 50 %.

Ved uttak så er det viktig å ta ut dårlige dyr.

Det er viktig å sikre at en har en del store okser i bestanden.

En alternativ avskyting kan være:

Uttak av kalv på 50 %.

Uttak av eldre hunndyr 25 %.

Uttak av eldre hanndyr 25 %.

Ved uttak etter en slik modell så er det viktig at kalveandelen blir fylt.

Dyr på 1,5 år inngår i eldre kategori.

Det er viktig å sikre at en har en del store okser i bestanden.

Hjort:

Uttaket av kalv og ungdyr skal ligge på minimum 50-60 prosent.

Uttaket av voksen hanndyr bør ligge på 20-25 prosent.

Uttaket av voksen hunndyr bør ligge på 20-25 prosent.

Det er viktig å sikre at en har en del store bukker i bestanden.

Andelen hannkjønn i uttaket settes til maks 50 %.

Rådyr;

Kommunen ser det som positivt hvis bestandsplanområdene innlemmer rådyr i sine planer. Dette vil gi en bedre forvaltning over større arealer. Alle planområdene i Midt-Telemark har bakgrunnsareal til å søke fri kvote.

Bestandsplanområdene plikter årlig å sende inn fellingsrapport.

Felling av skadegjørende hjortevilt

I særskilte tilfeller, der øvrige virkemidler er forsøkt uten hell, eller der akutte situasjoner oppstår, kan kommunen vurdere skadefelling, jf. Naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd, eller uttak av eget tiltak, jf. delegering etter Naturmangfoldloven § 18 tredje ledd første punktum.

Midt-Telemark kommune har en høy terskel for å innvilge skadefelling av elg, hjort og rådyr, slik som beskrevet i Naturmangfoldlovens §18.

For at skadefelling av skal innvilges må følgende kriterier være oppfylt:

Bestanden av aktuell art er forsøkt redusert gjennom ordinær jakt.

- 50 % dispensasjon fra minsteareal
- Jaktfeltet i aktuelle vald feller tildelt kvote.
- Jakten rettes mot skadelidende areal og nærområde.

Det skal være gjennomført omfattende skadeforebyggende tiltak

- Utført skremselstiltak må være beskrevet, av vesentlig omfang,

dokumentert og vurdert til å ikke ha tilstrekkelig effekt.

Søknaden skal inneholde

- Hvilken art gjør skade?
- Hvor mange dyr er årsak til skade?
- Hvilke perioder gjør dyret eller dyrene skade?
- Hva er det gjort skade på og i hvilket omfang?
- Hvilke tiltak er eventuelt utprøvd for å redusere eller forhindre omfanget av

skade, og kostanden av tiltakene?

- Er eiendommen organisert i jaktvald for arten som gjør skade?
- Har eiendommen vært plaget med hjorteviltskader tidligere år?
- Er det søkt skadefelling tidligere år?
- Effekter av eventuell tidligere skadefelling - har det ført til skadereduksjon

og hvor lenge har dette vart?

Kommentarer til kommunens målsettinger

Målene er nær identiske fra forrige perioder. Å snu trenden med lave slaktevekter på spesielt kalv og ungdyr og lav andel kalv per ku, tar tid å endre. Mange faktorer spiller inn slik som kvalitetsbeite, snøvintre/tørkesommer, dårlig kondisjon på mange dyr i bestanden osv. Det er derfor blant annet viktig at de enkelte vald og jaktlag, slutter opp om bestandsplanen de har laget og sørger for at riktige dyr og dyrekategorier tas ut. Øker en uttaket av kalv så vil dette bidra til å heve snittalderen i bestanden og spare produktive dyr. Ved å ta ut kalv, unge og uproduktive dyr, kan en få en stamme med færre dyr som er mere produktive.

Bestandsutvikling elg

Jaktår	Felt per jegerdag	Sett per jegerdag	Sett ku per okse	Sett kalv pr Ku	Sett kalv pr kalvku	Prosent ku med kalv av alle kyr	Prosent felt okse av sette Okser	Prosent felt ku av sette kyr	Prosent felt kalv av sette kalver	Antall jegerdager	Antall jaktfelt
2012	0,054	0,29	1,54	0,68	1,11	54,69	30,72	14,84	24,28	2408	29
2013	0,043	0,29	1,73	0,58	1,07	50	27,95	13,67	14,29	2441	29
2014	0,048	0,28	1,59	0,5	1,06	44,66	28,93	13,04	19,05	2168	29
2015	0,039	0,26	1,76	0,54	1,06	50,81	26,95	10,89	18,52	2306	29
2016	0,043	0,26	1,95	0,53	1,05	49,13	33,05	12,61	17,89	2079	29
2017	0,038	0,28	1,55	0,56	1,06	47,92	19,3	13,96	12,08	2324	29
2018	0,035	0,32	1,51	0,48	1,13	38,22	16,96	8,11	17,6	2046	29
2019	0,043	0,38	1,4	0,46	1,21	34,64	14,5	11,43	12,31	1786	28
2020	0,036	0,36	1,88	0,58	1,14	44,14	17,44	8,02	12,23	2170	28
2021	0,037	0,31	1,35	0,42	1,02	36,48	17,44	7,73	17,35	1755	28
2022	0,032	0,3	1,39	0,38	1,06	32,71	11,69	9,81	18,29	1713	28

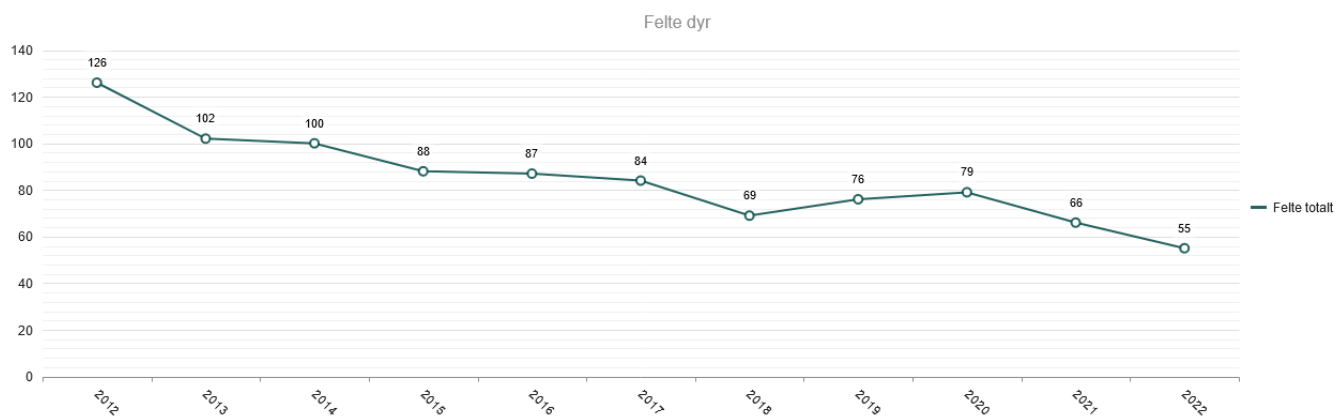
Fordeling av sett elg

Jaktår	Okse	Ku uten kalv	Ku med en kalv	Ku med to kalver	Kalv sett alene	Sum kalver	Ukjent	Sum sette elg	Antall jegerdager	Antall jaktfelt
2012	166	116	124	16	17	173	95	690	2408	29
2013	161	139	129	10	12	161	107	707	2441	29
2014	159	140	106	7	6	126	71	609	2168	29
2015	141	122	119	7	2	135	83	607	2306	29
2016	118	117	107	6	4	123	71	542	2079	29
2017	171	138	120	7	15	149	74	659	2324	29
2018	171	160	86	13	13	125	90	645	2046	29
2019	200	183	77	20	13	130	65	675	1786	28
2020	172	181	123	20	25	188	100	784	2170	28
2021	172	148	83	2	11	98	47	550	1755	28
2022	154	144	66	4	8	82	62	512	1713	28

Felte elg

Jaktår	Felte hannkalver	Felte hunnkalver	Felte 1-årige hanner	Felte 1-årige hunner	Felte eldre hanner	Felte eldre hunner	Tildelt totalt	Felte totalt	Fellingsprosent
2012	28	14	14	9	33	28	172	126	73
2013	14	8	19	14	24	23	172	102	59
2014	15	9	19	12	25	20	177	100	56
2015	11	14	15	11	22	15	131	88	67
2016	11	9	18	12	21	16	129	87	67
2017	8	9	12	15	20	20	131	84	64
2018	13	8	10	7	19	12	112	69	62
2019	8	7	12	13	18	18	109	76	70
2020	9	14	8	10	22	16	114	79	69
2021	7	11	12	9	18	9	93	66	71
2022	10	5	9	12	9	10	90	55	61

Felte elg

Slaktevekt elgkalv

Jaktår	Kukalv		Oksekalv	
	Gjennomsnittsvekt kukalver	Antall kukalver	Gjennomsnittsvekt oksekalver	Antall oksekalver
2012	55,31	13	59,38	29
2013	55,25	8	61,36	14
2014	56,25	8	57,13	16
2015	51,29	14	61,83	12
2016	52,67	9	63,91	11
2017	55,67	9	57,38	8
2018	53,78	9	48,77	13
2019	52,88	8	49,75	8
2020	45,93	15	48,71	7
2021	44,6	10	52	7
2022	65,75	4	61,6	10

Slaktevekt ungdyr 1,5 år elg

Jaktår	Ku 1 ½ år		Okse 1 ½ år	
	Gjennomsnittsvekt 1 ½ år	Antall kuer 1 ½ år	Gjennomsnittsvekt 1 ½ år	Antall okser 1 ½ år
2012	115,14	7	121,35	17
2013	131,25	12	122,9	20
2014	111,36	11	125,94	18
2015	124	9	122,62	13
2016	117,42	12	118,19	16
2017	113,86	14	121,5	12
2018	110,88	8	122,2	10
2019	105,5	12	105,9	10
2020	113,5	10	117	6
2021	108,75	8	113,18	11
2022	109,36	11	121,56	9

Bestandsutvikling hjort

Jaktår	Sett per jegerdag	Felt per jegerdag	Sett kolle per bukk	Sett kalv per kolle	Sett spissbukk per bukk	% bukker felt av sette bukker	% koller felt av sette koller	% kalver felt av sette kalver	Antall jegerdager	Antall jaktfelt
2012	0,11	0,011	1,07	0,59	0,7	14,71	6,85	16,28	1993	27
2013	0,09	0,009	1,33	0,63	0,26	16,33	9,23	17,07	2363	28
2014	0,08	0,013	1,66	0,52	0,3	28,57	18,97	10	1885	22
2015	0,07	0,009	1,66	0,53	0,88	28,13	13,21	17,86	2348	28
2016	0,13	0,015	2,49	0,62	0,48	18,6	11,21	13,64	1899	27
2017	0,14	0,013	2,36	0,38	0,29	5,66	10,4	14,89	1800	25
2018	0,17	0,018	1,91	0,47	0,37	22,97	9,93	10,61	2060	28
2019	0,19	0,019	1,16	0,79	0,5	17,2	11,11	8,24	1836	27
2020	0,25	0,023	1,66	0,75	0,32	15,38	10,4	10,08	2008	25
2021	0,23	0,029	1,2	0,59	0,45	17,43	12,21	15,58	1604	26
2022	0,19	0,027	1,2	0,59	0,45	20,43	15,18	15,15	1695	28

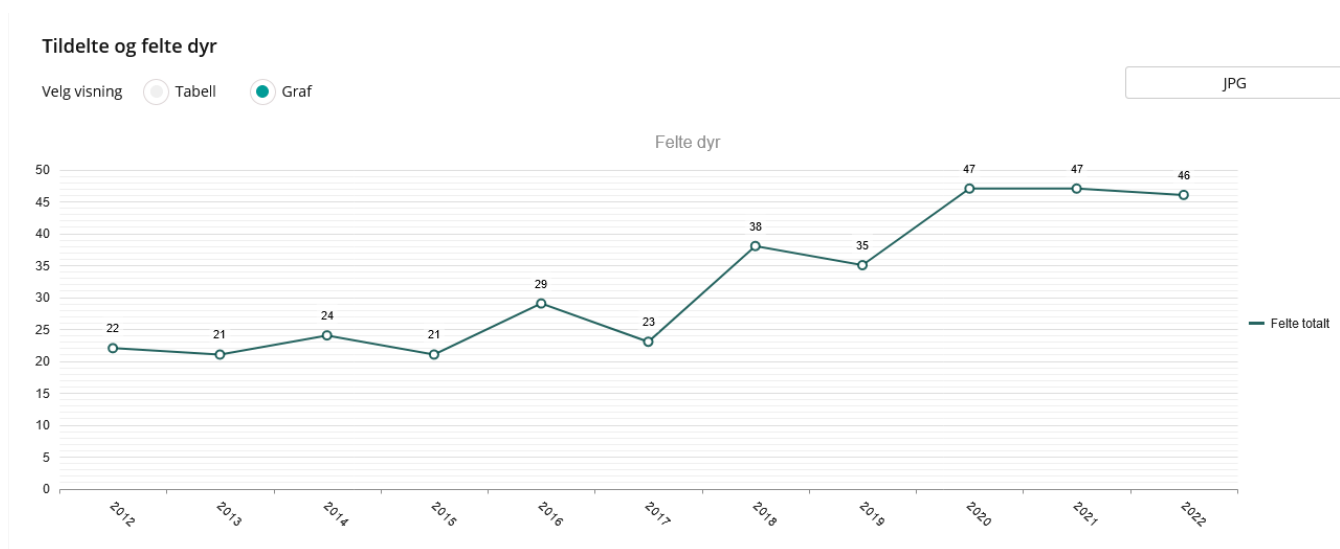
Fordeling av sett hjort

Jaktår	Spissbukk	Bukk	Kolle	Kalv	Ukjent	Sum sette hjort	Antall jegerdager	Antall jaktfelt
2012	28	40	73	43	43	227	1993	27
2013	10	39	65	41	63	218	2363	28
2014	8	27	58	30	25	148	1885	22
2015	15	17	53	28	44	157	2348	28
2016	14	29	107	66	39	255	1899	27
2017	12	41	125	47	34	259	1800	25
2018	20	54	141	66	64	345	2060	28
2019	31	62	108	85	70	356	1836	27
2020	25	79	173	129	94	500	2008	25
2021	34	75	131	77	51	368	1604	26
2022	29	64	112	66	49	320	1695	28

Felte hjort

Jaktår	Felte hannkalver	Felte hunnkalver	Felte 1-årige hanner	Felte 1-årige hunner	Felte eldre hanner	Felte eldre hunner	Tildelt totalt	Felte totalt	Fellingsprosent
2012	4	3	2	1	8	4	49	22	45
2013	5	2	1	3	7	3	106	21	20
2014	0	3	5	3	5	8	106	24	23
2015	3	2	4	5	5	2	108	21	19
2016	4	5	2	6	6	6	108	29	27
2017	4	3	1	5	2	8	107	23	21
2018	3	4	7	5	10	9	109	38	35
2019	5	2	4	4	11	9	109	35	32
2020	6	7	6	6	10	12	109	47	43
2021	6	6	8	4	11	12	131	47	36
2022	6	4	7	5	12	12	136	46	34

Felte hjort

Slaktevekt kalv hjort

Jaktår	Hannkalv		Hunnkalv	
	Gjennomsnittsvekt hannkalver	Antall hannkalver	Gjennomsnittsvekt hunnkalver	Antall hunnkalver
2012	35,5	4	28	3
2013	32,5	6	24	1
2014		0	32	3
2015	29,33	3	30	2
2016	25,25	4	24	4
2017	31,67	3	32,67	3
2018	29	3	32	4
2019	31,8	5	33	2
2020	31,43	7	32,67	6
2021	31,5	6	28,17	6
2022	28,67	6	33,33	3

Slaktevekt ungdyr 1,5 år hjort

Jaktår	Bukk 1 ½ år		Kolle 1 ½ år	
	Gjennomsnittsvekt bukker 1 ½ år	Antall bukker 1 ½ år	Gjennomsnittsvekt koller 1 ½ år	Antall koller 1 ½ år
2012	62	2		0
2013	63	1	52,75	4
2014	57	5	52,33	3
2015	63	4	52,6	5
2016	67	2	50,17	6
2017	56	1	51	5
2018	51,29	7	44	5
2019	52	5	49	3
2020	59,83	6	50,57	7
2021	55,14	7	55,25	4
2022	55,43	7	48	5